HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ויליף מבתי ערי חומה. דכתיב בהו ימים תהיה גאולתו מה להלן י"ב חדש כדמפרש ביה קרא[ט] ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה: **רבי נהוראי אומר.** אבשלום היה מגלח אחת לג' יום: **שכן מליאו בני מלכים.** [כ]שכן נוהגים: **והא רבי הוא דאמר.** במס' ערכין (דף לא.) ימים תהיה גאולתו אין ימים פחותים משנים שאם בא לגאלה בשותו יום [ב]שמשכנה לו אינו יכול לגאלה עד שיעברו עליו ב' ימים לפי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו והכא נמי מאי חזא רבי [ג] מההוא ג"ש מה להלן י"ב חדש כו' נגמר מהאי טעמא וימא נמי דאבשלום מגלח היה לשני ימים: **האי ג"ש.** דגמיר מבתי ערי חומה: **משום כובד הוא דקא גמיר** [ד]. דכתיב ביה באבשלום [ש"ב יד] כי כבד עליו וגילחו: **וכשני ימים ליכא כובד.** ומשום הכי לא גמיר מיניה: **וימא דשתי שנים.** משמע האי מקץ ימים לימים אשר יגלח דשתי שנים נמי איקרו ימים כדכתיב ויהי מקץ שנתים ימים: **ואימא שלשים יום.** דשלשים[ה] איקרו ימים כדכתיב עד חדש ימים: **ואימא מהכא מימים ימימה.** תלכנה בנות ישראל לתנות לבת יפתח ד' ימים בשנה דהיינו יום ז' לשלשה חדשים הכא נמי וימא דמגלח היה אבשלום לג' חדשים. לתנות לשון תאנייה ואניה (איכה ב): **ושם הכהן ובא הכהן זו היא ביאה זו היא ביאה.** מה ביאה מציאו של כהן לבית המעוגע חולץ וקולה וטח ונותן שבוע להסגירו אף כאן בשביה אף הכא נמי כיון דכתיב מימים ימימה ליהוי נמי כמאן דאמר ימים: **א"ר.** [ו]לא ילפינן מההוא קרא דכתיב בבא יפתח דמנא ידעינן דמתלתא ירחין לתלתא ירחין הוי חד זימנא: **דילמא.** האי דקאמר ד' ימים בשנה הכי הוי לסוף ד' ירחין חד זימנא ולתרין [ירחין] חד זימנא ולארבע ירחין חד זימנא ולתרין ירחין חד זימנא דהיינו נמי ארבע זימנין והילכך הואיל ואיכא למימר הכי [ז]ואיכא למימר הכי שבקינן ההוא קרא דלא מפרש וגמרינן מקרא דמפרש דהיינו מבתי ערי חומה: **גבי הנים.** הדיוטים: **מידי הוא טעמא.** דאמרינן דמגלחין בשלשים יום אלא משום דאיכא כובד שיער והוה ליה ניוול הכא נמי איכא כובד ומשום הכי היה אומר רבי נהוראי דאבשלום היה מגלח לאחר שלשים יום: לדברי רבי יוסי דאמר שמגלח מערב שבת לערב שבת מאי היכא איכא בין דידיה דהוי זיר לשאר אחין הא אינהו נמי נוהגין להסתפר בכך: **איכא ביניייהו.** בזמן שחל יו"ט להיות באמצע שבת דאחין מגלחין בערב יום טוב והוא אינו מגלח עד ערב שבת. ואי קשיא לך ולרבי [ז] מאי שנא אבשלום משאר זירי עולם דמסתפרים אחת לג' יום משום דלגבי דידהו הוי כובד ורבי מתרץ לטעמיה דאבשלום הואיל ובעל כח הוה לא הוה כובד לדידיה עד שנים עשר חדש כי כאים גבורתו [שופטים מ] ולרבי יוסי הואיל [ח]לורחייהו דבני מלכים להסתפר מערב שבת לערב שבת הוה ליה כובד כשאר [ט]אחין אבל לשאר אינשי ליכא כובד עד ל' [י]: **הני מ' שנה.** דכתיב [ש"ב טו] ויהי מקץ מ' שנה: **מאי עבידתייהו.** והא לא היו למלכות [כ]בית דוד אלא ל"ז: **נקץ מ' שנה ששאלו להם מלך.** [ל]היא שנת עשר לשמואל הרמתי. אבשלום היה יודע שעתיד דוד [מ]למלוכות מ' שנה וכשנתמלאו מ' שנה ששאלו ישראל מלך מיום ליום אחר שמלכו שמואל ושאול דהיינו בתחילת המלכות ועלתה לשניהן לפי שעדיין לא יצא טיבעו של שאול בעולם ואף טיבעו של שמואל בעולם שהיה נקרא מלך לא פסק ושתים שמלך שאול בעצמו בחיי שמואל כמו שלמדנו [בסדר עולם] שלא מת שמואל לפני [נ] שאול אלא ד' חדשים ול"ז שמלך דוד וטעה אבשלום ואמר עכשיו הגיע הקץ של אבא ואלכה ואחברון להסך לי שם המלוכה. ואם נפש אדם לומר מנין אתה אומר שאותה שנה שמלכו שמואל ושאול שהיתה בתחילת מלכות של שאול ושמואל לא מת לפני שאול אלא ד' חדשים מכאן אתה למד שבאותו יום שעלתה חנה לשילה [ס] דכתיב ועלי הכהן יושב על הכסא (שמואל א א) [ע]באותו יום נתמנה לשופט והיינו דכתיב [פ]ויסב על הכסא ולמדנו שבאותה שנה נתעברה חנה וילדה שמואל ונאמר בו בשמואל (שם) ויסב שם עד עולם עד עולמו של יובל ג' שנים ושתי שנים שגמלתו אמו הרי לך שנים של שמואל ג"כ שנים ועלי כמה שנים נתמנה על ישראל מ' שנה וכשהיה לו לעלי ארבעים שנה בן כמה שנים היה שמואל הוי אומר בן ל"ט שנה שצריך אתה להוציא שנה אחת לעיבורו כמה נשתיירו לו משנותיו של שמואל ל"ג לא מהן עשר שמלך שמואל אחר מיתתו של עלי ונשתיירו [צ]להן ג' שנים זו היא [ק]שאמרו אחת שמלך שאול ושמואל ושתים שמלך שאול בעצמו: **בר פדא אמר כנגד זיר זורו ונדר** [ר]**נדרו האמור בפ' זיר שהן ל' חסר אחת.** לנדור נדר זיר להזיר נדר זורו הרי ל' חסר אחת. זר אלהיו לא קחשיב לפי שאינו לשון זירות אלא לשון עטרה כמו התרגום: **זיר להזיר מלמד שהנזירות חלה על זירות.** שאם אמר הריני זיר אם אוכל ככר זו וחזר ואמר הריני זיר אם אוכלה מונה שתי זירות לחוף על גב הככר אחד הוא חלה זירות על זירות. וכיון דהני אתו לדרשא ולא למיינא אחריני נמי לאו למיינא אתו: **אין**[1] **ימים פחותים משנים.** דדרש מימים תהיה גאולתו שאין המוכר יכול לגאול בפחות משני ימים. (והא מ"ר כו') הכי נמי דבכל[2] ב' ימים יקל שערו ומשני דבב' ימים ליכא כובד ומסתמא לא נתקבל ג"ש אהני[3] אלא ממשמעות דימים דהיינו שנה תהיה גאולתו שגואל אחרי ב' ימים כל השנה כדכתיב בתריה ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה אלמא דכל השנה גואל: **תלכנה בנות ישראל לתנות לבת יפתח ד' ימים בשנה.** ומשמע בסוף כל ג' חדשים הלכו לראות ומשני מנא ידעי' דמחלקין השנה בשוה דילמא תרין ירחין בחד זמנא ות' ירחין בחד זמנא [וכו'] וכיון דהכי הוא לא ידעינן מהיכא נילף לית לן למילף ממקום שיכול להיות שאין הדבר [ע] (עוד) להכי ילפינן מבתי ערי חומה: **מ"ט גבי כהנים [דאיכא] כובד.** ות"ת והא כהני' עלמא ילפי' (תענית יח.) מסתם מז' פרע פרע דמקילין אחת לשלשים יום [פ] וא"כ נילף זיר עולם מסתם מזיר דהוי שלשים יום וי"ל דלא מיסתבר ליה ללמוד קדושת עולם מקדושת שעה ולהכי יליף מכהנים אע"ג דלמד מן הלמד משום דכהנים נמי קדושת עולם הוו: **מאי איכא ביניה לשאר אחוהי.** ות"ת וימא דאיכא ביייהו קרבנות דהוא מביא ולא הן וי"ל דה"ק מאי איכא ביניה בתגלחת דקאמר קרא ויהי מקץ ימים אשר יגלח [ק] משום דבתגלחת היה מתחר: **הני** (מקץ) **מ' שנה למאי.** פי' דליכא למימר למ'[4] שנה (למאי) למלכות בית דוד דאז מרד אבשלום דהא משמע קראי דהיה מלך ה' שנים אחר מעשה זה ג' של רעב ואחד שמנה ישראל ואחד שהעמיד משמרות ומשני מקץ מ' שנה ששאלו להם מלך (אלו) שמרדו[5] במלכו של עולם תלה מרידת [אבשלום בשאלתם להם מלך[6] א] שהיה שנת עשר [לשמואל ובאחי י"א העמיד מלך ומלך אחי י"א וד' שנים הרי ד' שנים לשאלה ובתחלת ל"ו למלכות בית דוד היא שנת מ' לשאלה ואח"כ מרד אבשלום והשנה הבאה היה שנת רעב וגם אותה[7] שנת מ' לשאלה ואחי'[8] מרד בתחלת שנת מ' לשאלה ולאו דוקא מקץ מ' שנה: **סתם נזירות שלשים יום. ובגמרא מפרש טעמא:**

בר פדא אמר כנגד נזירות האמורין בתורה שהן ל' חסר אחת. פירוש כתוביס[9] בפרשת נזיר וכנגדן מוסך שהנזירות חלה על נזירות [2] סתם ובר

לא א מיי' פ"ג מהל' מזירות הלכה יב:
לב ב מיי' שם הל' ו סמג לאוין רמג:
לג ג מיי' שם הלכה ו והל' י:

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה וְהָיְתָה גְאֻלָּתוֹ עַד תֹּם שְׁנַת מִמְּכְרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ:
ויקרא כה כט
2. וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיְאֹר:
בראשית מא א
3. עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאַפְּכֶם וְהָיָה לָכֶם לְזָרֶא יַעַן כִּי מְאַסְתֶּם אֶת יְיָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם:
במדבר יא כ
4. מִיָּמִים יָמִימָה תֵּלַכְנָה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לְתַנּוֹת לְבַת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי אַרְבַּעַת יָמִים בַּשָּׁנָה:
שופטים יא מ
5. וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָשָׂה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת:
ויקרא יד לט
6. כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תֵּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיְיָ קָדֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שֵׂעַר רֹאשׁוֹ:
במדבר ו ה
7. מַיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וַעֲנָבִים לַחִים וְיְבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל:
במדבר ו ג
8. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַיְיָ:
במדבר ו ב

פי' הרא"ש (המשך)

שבקינן קרא דלא מפרש וילפי' מקרא דמפרש: מ"ט גבי כהנים משום דאיכא כובד וכו' וכהנים גופיי' ילפי' פרע [פרע] מנזיר דמגלחים לל' יום בסנהדרין פ' כ"ג והא דלא יליף נזיר עולם מסתם נזיר משום דהתם דין הוא דמגלח משום דשלמו ימי נזירותו הלכך יליף מכהן דלא פסקה כהונתו ומגלח: מאי איכא ביניייהו לשאר (דחוקי) [אחוהי] הוה מצ"ל דאינהו מצו לגלחו במספריים ואיהו דוקא בתער. ואיהו דוקא מיקל והם יכולים לגלח הכל. אלא בסתם גילוח שרגילין בני מלכים לגלח קא בעיא מאי ביניייהו ואין דרכם לגלח הכל וגם במספריים. והא דלא קאמר שהוא מביא ג' בהמות כשהוא רוצה לגלח כדין סתם נזיר שאינו מגלח אלא בשעת הבאת קרבנותיו איכא למימ' דהיינו האי דקא' מגלח עד פניא. ולאו דוקא פניא אלא דלא מגלח עד הבאת קרבנותיו: מאי עבידתיהו מאיזה חשבון היתה המדידה: לקץ מ' ששאלו להם המלך. מרדות של אבשלום וישראל שמרדו במלכות בית דוד מנה ממרדות ישראל שמרדו במלכות של עולם ושאלו להם מלך: סתם נזירות ל' יום. אם אמר הריני נזיר בסתם ולא פי' כמה צריך לנהוג נזירות ל' יום ובגמ' מפרש מנ"ל: הריני נזיר אחת גדולה וכו'. בין שאמר הריני נזיר גדולה ובין שאמר הריני נזיר קטנה ובין שאמר הריני נזיר מכאן ועד סוף העולם נוהג נזירות ל' יום. ולא אמרי' כשאמר אחת גדולה ינהוג נזיר יותר מל' וכשאמר נזיר קטנה ינהוג פחות מל'. וכן כשאמר מכאן ועד סוף העולם ניהיה נזיר עולם]: יהיה בגימטריא תלתין הוו. יראה דגמרא ומירי לה. ואסמכוה אהך

נוסחת הריב"ן

[ט] כלומר שקן: [כ] יום עצמו: [ג] גמיר לה כדכתיב: [ד] דשלשים יום: [ה] לחני לא: [ו] (ואיכא למימר הכי) ליתא בכ"י: [ז] ולר' יוסי: [ח] ולוחייהו: [ט] אחוי: [י] ל' יום: [כ] (בית) ליתא בכ"י: [ל] שהיא: [מ] למלוך: [נ] לפני מות שאול: [ס] לשל' ועלי ויסב על כס"ל: [ע] שבאותו: [פ] יושב: [צ] (להן) ליתא בכ"י: [ק] שאמרנו: [ר] מזרו:

הגהות הב"ח

(ט) רש"י ד"ה והא ר' הוא וכו' דההוא ג"ש:

גליון הש"ס

תום' ד"ה מ"ט גבי כהנים. וא"כ נילף וכו'. ק"ל הא פשיטא דאין נלמוד ג"ש ממזיר סתם דסתם פסק מזרתו וע"ע עדיין מזרתו עולם אלא עדיפינן תמלה כהן ממזיר פרע פרע דגבי כהן שיעור ל' יום ואמרי' הטעם גבי כהן משום כובדו ודעבי' דשיעור כובד ל' יום וחכו העיקר מה דלעיל למילף שיעורא דכובד כמה הוי ומה שייכות למילף ענין זה ממזיר סתם:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה הני (מקץ) מרבעים שנה למאי וכו' תלה מרידת [אבשלום בשאלת להם מלך]. ק"ג כאן סב"ד ואח"כ מה"ד שהיא [שנת יוד] ת"מ:

הגהות התוספות

1. ל"ל והא רבי הוא דאמר אין ימים כו'. 2. ל"ל בכל. 3. ל"ל אהכי. 4. ל"ל מ' ואות למ"ד נמנקן. 5. ל"ל ולפי שמרדו. 6. כאן סב"ד ומה"ד היא שנת עשר כו' ומיבא שהיה נמנקן. 7. מיבא אותה נמנקן. 8. ל"ל ולפי"ז ומיבא ואחי' נמנקן. 9. ל"ל הכתובים.

מוסף רש"י

ואין ימים פחותים משנים. דלא תסאבא ביה לוקח פחות משני ימים (ערכין לא.). **זו היא שיבה זו היא ביאה.** לדון גזירה שוה זה מזה (יומא ב: מכות יג.) כלומר ילפינן גזירה שוה משיבה לביאה כמו דהוו תרוייהו שיבה לו תרוייהו ביאה (נדה כב:) דאע"ג דלא דמו קראי להדדי, כיון דתרוייהו בביאת כהן משתעי דיינינן בהו גזירה שוה (יבמות יז: וראה רש"י ערובין יא. בארוכה).

פי' הרא"ש

מה להלן י"ב חדש דכתיב עד מלאת לו שנה תמימה. והא [רבי הוא] דאמר התם בערכין אין ימים פחותים משנים שאין המוכר יכול לגאול תוך ב' ימים. ודרש ימים כפשטיה לתחלת גאולה. דרש לי' שנה לסוף גאולה משום דכתיב עד מלאת לו שנה תמימה גאולה. ט) ד' ימים בשנה והיינו מג' חדשים לג' חדשים: זו היא שיבה זו היא ביאה. מה ביאה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע אף ש"ג דלא דמו תיבות להדדי כיון דמשמעותן חד קא דרש ליה בג"ש: דילמא ד' ירחי חד זימנא ותרי ירחי חד זימנא. ב' ימים הראשונים היו מארבע חדשים לד' חדשים וב' האחרונים מב' חדשים לב' חדשים. הלכך

ט) נגאלה לל"ל ואימא מהכא מימים ימימה תלכנה בנות ישראל וגו' לארבע ימים בשנה. כ) שיך לעי"ב.